

עוצי השרה

מבית מכון - 'מרגניתא דרבי מאיר'

להוצאת תורות רבוה"ק לבית דראהביטש - סטרעליסק - סטריא

• פרשת ראה - מברכינ אלול תשפ"ג • שנה ב' גליון צ"ד •

שרה הנוטה

אם לא זכה חלילה אזי היא נעשית לו סם המות והיא אצלו קללה רח"ל.

ועל זה אמר הכתוב "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" כי בתורה הק' הרמוזה בתיבת אנכי יש בה גם ברכה, כי היא כוללת כל הטובות, אבל חלילה יכולה להתהפך על האדם לקללה.

קיום המצוות כראוי הוא האות והראיה על לימוד התורה לשמה

והנה רש"י ז"ל כתב שם {ד"ה זכה} מהו זכה נעשית לו סם חיים, דהיינו זכה ללמוד לשמה ולקיימה, והענין כי האחד תלוי בהשגחה, כי כאשר האדם לומד את התורה הק' לשמה, אזי הוא משתדל לקיימה, אבל כאשר אינו לומד את התורה לשמה אלא בשביל כל מיני פניות חיצוניות, אזי אינו מקפיד על קיומה.

והנה באמת אי אפשר לדעת אם האדם לומד את התורה הק' לשמה או לא, אבל זה הוא הדרך לדעת זאת על פי קיום מצוותיו, אם הוא משתדל בה ומדקדק בה קלה ככתמורה כראוי, אזי מורה הדבר כי הוא לומד התורה הק' לשמה, אבל אם אינו מדקדק בקיום ההלכות הרי זה מורה שאינו לומד התורה לשמה.

ועל כן התורה הק' אמרה תיכף בסמוך "את הברכה אשר תשמעו אל מצות ד' אלקיכם" וכו', "והקללה אם לא תשמעו", היינו כי באמת הברכה הוא על לימוד התורה לשמה, אך זה אי אפשר לדעת, רק על ידי שרואים שמקיים המצוות בפועל יודעים בזה שהוא לומד לשמה, וכן להיפך הקלה אם לא תשמעו, שזה מורה שלמד שלא לשמה.

{ליקוטי "מאור ישראל" מרבינו מהר"י זצוק"ל - שמועות}

התורה היא ברכה אך יכולה להתהפך חלילה לקללה

הנה הלשון 'אנכי' מורה על התורה הק', שבו נפתח עשרת הדברות 'אנכי ד' אלוך', ובתיבה זו נרמז כל התורה כולה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל {שבת ק"ה ע"א} דאנכי נוטריקון 'אמירה נעימה כתיבה יהיבה'.

והנה כידוע אשר התורה הק' כוללת כל הטובות, וכבר ידועים דברי האור החיים הק' שכתב {דברים כ"ו י"א ד"ה ושמת בכל הטוב} וז"ל: "גם ירמוז במאמר בכל הטוב על התורה כאומרם ז"ל {ברכות ה' ע"א} ואין טוב אלא תורה", שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם".

אמנם אמרו רבותינו ז"ל {יומא ע"ב ע"ב} "אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב {דברים ד' מ"ד} וזאת התורה אשר שם משה זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם מיתה והיינו דאמר רבא דאומן לה סמא דחייא דלא אומן לה סמא דמותא אמר רבי שמואל בר נחמני רבי יונתן רמי כתיב {תהלים י"ט ט'} פקודי ה' ישרים משמחי לב וכתיב {שם י"ה ל"א} אמרת ה' צרופה זכה משמתו לא זכה צורפתו ריש לקיש אמר מגופיה דקרא נפקא זכה צורפתו לחיים לא זכה צורפתו למיתה {שם י"ט י"י}.

נמצא כי בתורה הק' יש את שני הכוחות כאחד, כי אם האדם זוכה ללמוד התורה הק' כראוי אזי נעשית לו סם חיים, ואז היא ברכה אצלו, אמנם

אחרי ה' אלוכיכם תלכו ואותו תיראו וכו' ואותו תעבדו וכו' תדבקון. {דברים י"ג ה'}

ובתרגום אונקלוס כתב 'ובדחלתא תתקרבון'.

פחד מהבורא ית' מקרבת להשי"ת היפך מכל יראה שבעולם שמרחקת

ויתבאר על דרך מה שאמר אדאזמור"ר הגאון הצדיק מוה"ר מרדכי זיסקינד זלה"ה על מאמר הכתוב {תהלים י"ט י'} "יראת ה' טהורה עומדת לעד", כי כל היראות שבעולם, יותר שהאדם ירא הוא יותר מתרחק מהדבר, אבל יראת ה', כל יותר שהאדם ירא מהשם ברוך הוא וברוך שמו הוא מתקרב אליו, ולזה אמר הכתוב יראת ה' טהורה, למה, שהיא עומדת, כי היראה שירא מפני שאר הברואים הוא מתרחק מהדבר ואז מסתלק מהדבר, מה שאין כן ביראת ה' הוא להיפך, יען שהוא יותר מתקרב לכן היראה עומדת לעד.

וזהו כוונת הכתוב, שאף שאותו תיראו מכל מקום בו תדבקון ותתקרבון בשביל היראה. וא"כ היראה שירא מפני השם ברוך הוא וברוך שמו אינה היראה שיפחד ממנה.

ועל פי זה יבואר מאמר הכתוב {ישעיה נ"ד ט"ו} "הן גור יגור אפס מאותי", ר"ל שהיראה אשר יפחד על ידה באמת, הוא רק היראה שהיא חוץ מיראת השי"ת, אבל ביראת השי"ת אין שום פחד חלילה.

{אהבת ציון מרביה"ק רבי נפתלי הירץ מסטרעליסק זי"ע - ע"פ דברי זקינו רביה"ק רבי מרדכי זיסקינד מסטריא זי"ע}

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה {דברים י"א כ"ו}.

לז"נ קש"ת רבינו רבי ישראל בן קש"ת רבינו רבי מאיר סג"ל לנדא מדראהביטש זצוק"ל

עצת הקטף

הליכות ומנהגים – שבת (נ"ח)

קיג. [בסעודת מלוה מלכה] אחר כל הפיוטים אומרים נוסח התפלה "ריבון העולמים".

1. מקור התפלה מוזכרת בירושלמי (ברכות פ"ה סוף ה"ב) שאמרו שם: "ר' ירמיה ר' זעירא בשם רבי חייא בר אשי צריך לומר החל עלינו את הימים ששת ימי המעשה הבאים לקראתינו לשלום ר' אבא מוסיף והשמיענו בהן ששון ושמחה ר' חזקיה בשם ר' ירמיה הבינו ולמדנו, עכ"ל.

אמנם לא הוזכר שם כל נוסח הבקשות שאנו אומרים, ובפרט על השערים שמבקשים שיפתח הקב"ה 'שערי אורה שערי אריכות ימים ושנים וכו', וגם המעיין בירושלמי שם יראה כי משמעות דבריהם הוא שאומרים נוסח תפילה זו בעצם ההבדלה, ולא אחר כך בסעודת מלוה מלכה.

אך זה נראה כי באמת מחמת שלהלכה לא נפסק דברי האמוראים הללו, [וגם בבבלי לא הוזכרו כלל] על כן לא נהגו לאומרו תוך ההבדלה שלא יהא נחשב כהפסק, ואומרים זה רק אחר כך בסעודת מלוה מלכה.

והנה הטור {או"ח סי' רצ"ט} הביא את חלק הראשון של התפילה בשם סדר רב עמרם גאון, וז"ל הטור "נוסח הבדלה בא"י אמ"ה המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך ובין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה בא"י המבדיל בין קודש לחול. ירושלמי, צריך לומר אחר ההבדלה החל עלינו את הימים הבאים לקראתינו לשלום ותשמיענו בהם ששון ושמחה והבינו ולמדנו, והענין אמן, צריך שיתנו עיניהם בכוס ובנר. סדר רב עמרם, מביאין לו כוס ואבוקה של אור, ומברך בפה"ג ובורא מאורי האש ומבדיל בין קודש לחול, ואומר השבעות, ונח מצא חן בעיני ה', ויהי דוד בכל דרכיו משכיל וה' עמו, ואומר שיר למעלות אשא עיני אל ההרים עד מעתה ועד עולם, בראשית ברא אלקים וגו', ה' צבאות עמנו וגו', "אלקינו ואלקי אבותינו החל עלינו את ששת ימי המעשה הבאים לקראתינו לשלום ששוכים מכל חטא ופשע ומנוקים מכל האשמה ועון ורשע ומדובקים בתלמוד תורתך, וחננו דעה ובינה והשכל מאתך, ותשמיענו בהם ששון ושמחה, ולא תעלה קנאתנו על לב אדם ולא קנאת אדם תעלה על לבנו, וכל היועץ עלינו ועל עמך ישראל עצה רעה בטלו ובטל עצתו כדכתיב ה' הפיר עצת גוים, עוצו עצה ותופר וגו', רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום, כי ה' צבאות יעץ ומי יפר, וכל היועץ עלינו עצה טובה קיימו וקיים עצתו כאמור וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם, ברוך המפר עצות רעות מעלינו ומעל כל עמו ישראל ומקיים עלינו עצתו ועצתם של צדיקים לטובה, ברוך שלא עזבנו, כן ה' אלקינו אל יעזבנו ואל יטשנו ואל יכלימנו ואל יחפירנו לא בעה"ז ולא בעה"ב ועם הצדיקים נפטר בשלום, הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד, כי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה", ושותה מלא לוגמיו, ומטעים בני ביתו. ורב סעדיה כתב: אין צריכין בני ביתו לטעום מכוס של ברכה", עכ"ל.

והנה המעיין בדברי הטור יראה דבר פלא, כי הוא כתב בשם הירושלמי כי תפילה זו יש לאומרה 'אחר הבדלה' כמו מנהגינו, אמנם בירושלמי שלפנינו אינו כן, אלא משמעות הירושלמי הוא לאומרו בתוך ההבדלה ממש, כמו שכתבנו.

אמנם מה שהביא הטור לומר הפסוק ונח מצא חן וכו' וכן שיר למעלות ועוד, זה לא נהגו לאומרו, ואולי מפני שאין מקורו בדברי הירושלמי.

והמשנה ברורה {סי' רצ"ה ס"ק ז'} כתב משם הטור והירושלמי שראוי להזהר ולומר תפילה זו במוצאי שבת, ומדבריו משמע שאומרים זה במלוה מלכה יחד עם שאר שירים ופיונים.

אמנם בספר המנהיג הביא בעיני מוצאי שבת לומר פיוט זה קודם הבדלה.

ובנוסח סדר רב עמרם גאון אשר שם הביא כל סדר תפילה זו, לא הוזכר אלא החלק הראשון בלבד, אבל החלק השני שהוא "ופתח לנו ד' אלקינו אב הרחמים אדום הסליחות בזה השבוע ובכל שבוע שערי אורה וכו', עד לבסוף זה לא הוזכר שם כלל, ואין ידוע מה מקורו.

מעט צרי

לחל את האלת האזני

השבוע בפרשת השבוע ניתנה לעם ישראל תואר נכסף ונעלה "בנים אתם לד' אלקיכם", חז"ל אומרים {אבות ג' י"ד} "חבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום, שנאמר בנים אתם לד' אלקיכם" [התוי"ט על המקום מסביר, מדוע לא הביא ראיה שעם ישראל נקראים בנים מפסוק בחומש שמות "בני בכורי ישראל" – ופירש שהוא נאר על אותו הדור, אבל כאן נאמר על עם ישראל לדורות].

למעשה התואר המרומם ניתן לעם ישראל כהקדמה לציווי הסמוך לו "לא תתגודדו" – בגמ' יבמות {י"ד ע"א} דרשו את הפסוק 'לא תתגודדו' – לא תעשו אגודות אגודות', בעקבות איסור זה נאסר על חלק ממתפללי בית הכנסת לנהוג במנהג פלוני וחלק האחר במנהג הסותר לו, וכן הרבה איסורים של חילוקי דיעות נלמד מפסוק זה.

כשנתעמק בלשון חז"ל נוכל לפתוח צוהר למהלך נוסף וחשוב, חז"ל אומרים לנו 'לא תעשו אגודות אגודות' משמעות הדבר קבוצות קבוצות, קל לנו מאד להיות בדיעה אחידה ולחיות בשלום עם הקבוצה שלנו, אבל כשזה מגיע לקבוצה שהיא איננה הקבוצה שלנו אנחנו יכולים להילחם בהם בכל תוקף.

אנחנו יכולים לעשות מעשי חסד עם האגודה שעליה אנחנו נמנים, עם הקהילה, החסידות, החצר, השטיבל, להיות מראשי המסייעים והתומכים לכל אחד ואחד מבני הקהילה, אבל כל עוד שהוא מבני הקהילה שלנו!

אנחנו יודעים להעמיד ולארגן ארגוני צדקה וחסד, מפעלות נכבדות של תורה, למען חברי הקהילה שאנחנו משתייכים אליה, אבל לא נחשוב לרגוע לפעול את אותו מפעל גדול ומרומם למי שאינו משתייך עמנו על אותה המפלגה!

לכן כאשר חז"ל באים לדבר בגנות המחלוקת הם מדגישים דווקא 'שלא תעשו אגודות אגודות' – כי תמיד אדם אומר לעצמו הרי אני מרבה שלום בתוך הקהילה שלי, בתוך הקבוצה שלי, אני פועל בשביל זה רבות, אבל כאן היא הטעות, 'לא תעשו אגודות אגודות' עצם עשיית האגודות, 'הוא מהקבוצה שלי והוא לא מהקבוצה שלי' זה כבר מאוס!

רק על זה ניתן לנו התואר 'בנים אתם לד' אלקיכם לא תתגודדו', אין לכם מה לעשות אגודות אגודות, כי כולכם – קהילה פלונית ואלמונית, מוצא פלוני ועדה אלמונית, כולם אותו בנים של הקדוש ברוך הוא בלי שום חילוק.

במשנה נאמרו סימני עקבתא דמשיחא, אחד מהם הוא "ותהי האמת נעדרת", וחז"ל מסבירים לנו את עומק המשמעות שהאמת תהיה נעדרת, 'שתהיה האמת נעשית עדרים עדרים' – לכאורה זה להיפך הגמור מן המשמעות הפשוטה של הדברים, כי 'האמת נעדרת' הכוונה היא שלא תהיה האמת מצויה כלל, ולעומת כן 'שתהיה האמת נעשית עדרים עדרים' משמע שתהיה האמת בכמות גבוהה?!

רק הדגש הוא על 'עדרים עדרים' – הוי אומר קבוצות קבוצות, לכל קבוצה יש את האמת שלה! ככה נעלמת ונעדרת האמת מן העולם, ברגע שכל אחד לא מסכים לקבל שגם הקבוצה האחרת שהולכת במסלול שונה משלו, גם לו יש את דרך האמת לאמתה, נאכדת האמת לגמרי מן העולם, כי אז מוכח כי גם האמת שלנו היא לא באמת 'אמת' אלא היא פשוט שאיפה להיות המנצחים, במלחמה סמויה שבין קבוצות!

כשאדם מחפש את האמת לאמתה, לא אכפת לו אם האמת תמצא אצלו או אצל חבריו, בקבוצה שלו או בקבוצה אחרת, בחסידות או בקהילה שלו או בחסידות או קהילה שונה, העיקר שיש את האמת מול העיניים.

להיפך, כשאתה מחפש את האמת באמת אז אתה שמח מכל אחד נוסף שגם כן מצא את האמת, מה זה משנה אם הוא בקבוצה שלי או בקבוצה האחרת העיקר שהאמת מתפשטת בעולם! אני לא חייב שהוא ישתייך לקבוצה שלי על מנת לשמוח עם האמת שלו!

עשה לך שרה

האם יש דג שיש לו קשקשת ואין לו סנפיר? מה דין הדג מונופטרוס קוצ'יה?

מכל נפש החיה אשר במים הכולל כל חיות הים, הרי לנו ששני דינים הם, והכלל של חז"ל הוא על דגים, ומדברים על הפסוק בפרשתינו, ולכן שאלו למה צריך לכתוב בפרשתינו הסימן של סנפיר, אבל בויקרא בוודאי היו צריכים לכתוב את זה! ולחיווק הראיה כי חז"ל אומרים מפורשות שם {ס"ו ע"ב} "ובדגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת" היינו שמדברים על דגים דייקא.

הפרי חדש כותב {שם ד'} כי אין מושג של חי בים שאין לו סנפיר, אלא או שנפל לו הסנפיר או שיגדלו לו בעתיד.

לפני לערך מאה וחמישים שנה רעש העולם על דג חדש בשם מונופטרוס קוצ'יה שיש לו קשקשת ואין לו סנפירים, היתכן? האם זה אינו מכחיש את דברי חז"ל.

אז עצם הדבר שאחרי למעלה מאלף שנים עם כל המחקרים הגדולים של המדע לא מצאו להיתפס אלא על דג זה, הרי זה כבר מוכיח שבדברי חז"ל חזקים יותר מן הכל – אך לעיצומו של דג זה, המתברר הוא שיש לו סנפיר יחיד גדול מתחת לגבו, ולא זה אף זה ששמו הוא תירגום של לשון הקודש 'סנפיר יחיד'!

אך אליבא דאמת יש לעיין בזה אם הוא נחשב סנפיר, כי בשו"ע {י"ד פ"ג א'} כותב 'סנפיר הוא ששט בו, ואין ניכר ששט בסנפיר זה כלל.

אך לפי דברי המנחת יום טוב עולה שפיר, כי הרי גם חיה זו אינה דג, אלא חיה ים מעין צלופח בוך! ועל זה לא נאמר הכלל של חז"ל שכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, רק צריך לראות באמת שיש לו סנפיר, וא"כ הוא אסור באכילה, כי הוא חיה ים בלא סנפיר.

הכלל! אך לכאורה דבריו תמוהים, הן מעצם דברי חז"ל ששאלו {חולין ס"ו ע"ב} למה התורה היתה צריכה להגיד בכלל את הסימן של סנפיר כיון שכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ותימצו להגדיל תורה ויאדיר, ולכאורה לפי דברי הכרתי בוודאי היה צריך לכתוב סנפיר, כי יש דגים שיש להם קשקשת ואין להם סנפיר! וגם התוס' שכותב כי דין זה הוא הלכה למשה מסיני, בוודאי ברור שאין זה על רוב אלא על כל הדגים, כי אחרת מה באה ההלכה למשה מסיני ללמדנו.

לעומתו המנחת יום טוב עצמו מביא לבסוף תירוץ נוסף ואומר עליו כי הוא הנראה יותר נכון, שיש הבדל בין דגים לחיות ים, שהכלל שחז"ל אומר שכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר אמור רק בדגים ים, אבל בחיות ים יש שיש לו קשקשת ואין לו סנפיר! ולפי זה כותב דבר נפלא, שמה שאמרו חז"ל דסנפיר שכתבה התורה הוא להגדיל תורה ויאדיר, היינו כי סנפיר מוזכר פעמיים בתורה ולגבי דגים ים הוא מיותר, אבל לגבי חיות ים הוא נצרך, וזה לשונו "ומעתה זכינו לדין, דזה הכלל דכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר על מין דגים הוא שאמרו כן, ולא על החיות שבים. וכן פסוק ראשון על דגים בלבד נאמר, וסנפיר מיותר להגדיל תורה. אבל בפסוק השני שהוא נאמר על החיות שבים אין סנפיר מיותר, וצריכא, שהרי יש חיה או חיות בים שיש להם קשקשת ואין להם סנפיר", עכ"ד.

לכאורה יש להביא ראיה יפה לדברי המענין יום טוב אילו, שהרי בפסוקים בויקרא {י"א ט"ו} נאמר "את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אתם תאכלו, וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקן הם לכם", ובפרשתנו לא הוזכר 'מכל נפש החיה אשר במים', ולכאורה מה היתה התורה צריכה להוסיף שם עוד "ומכל נפש החיה אשר במים", מכאן מובן כי בסתם כאשר התורה מדברת על אכילת החי שבים היינו דגים, אלא אם כן הוסיפה מפורשות

"את זה תאכלו מכל אשר בקנים פל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו, וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם" {דברים י"ד ט"ו}.

במשנה {נדה פ"ז מ"ט} אמרו לגבי זה כך "כל שיש לו קשקשת, יש לו סנפיר, ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת".

בתוס' {חולין ס"ו ע"ב ד"ה כל} הסתפקו מנין ידעו חז"ל כלל זה ואמרו "יש לומר דהכי קים להו הלכה למשה מסיני", ומסתבר בדברי התוס' שהיה להם הכרח לומר כן, כי אם ידעו זאת חז"ל על פי בדיקת דגים שראו כי לא נמצא כעין זה דג שיש לו קשקשת ואין לו סנפיר, לא היו יכולים לקבוע כלל ברור כזה, כי שמה באיזה מדינה אחת ישנו דג אחד אשר יש לו קשקשת ואין לו סנפיר, על כרחך שהוא הלכה למשה מסיני.

אך לכאורה היה מקום לומר שאין זה הלכה למשה מסיני ועם כל זה חז"ל קבעו כך בבירור, מתוך הכרתם את טבע הדג שאי אפשר שיהיה לו קשקשת ולא יהיה לו סנפיר! אך זה לא הסתבר להתוס' שהרי ההלכה קובעת שאם היה סנפיר ואחר כך נתלש מהדג אפילו שהיה לו בקטנותו ממש, כשר, הרי לנו מזה שטבע הדג שיכול להיות עם קשקשת בלי סנפיר, ואם כן אף מלידתו מסתבר שיכול להיות עם קשקשת בלא סנפיר, אלא על כרחך מוכרח שחז"ל קיבלו את זה במסורת הלכה למשה מסיני.

והגאון רבי יום טוב העליר זצ"ל בספרו מנחת יום טוב על ההיראש {חולין ג' ס"ז ה'} מביא מעשה שהובא דג לפני ולא היה לו סנפיר אף שהיה לו קשקשת, ונסתפק מאד בדבר האין יאכן כדבר הזה, ובתחילת דבריו כותב הוא שמא דג זה הינו הכלאה, היינו שאינו דג אמיתי וטבעי כך, רק שהכליאו שני מיני דגים יחד.

הדברי {י"ד פ"ג א'} כותב אודות כלל זה כי אינו בהכרח, רק מונח חז"ל לומר שרוב הדגים כך הם אך ישנם יוצאים מן

שרפי חודש

הרה"ק רבי מאיר הגדול מפארמישלאן זי"ע – כ"ב אב ה'תקל"ג

הוריו – אביו הצדיק רבי יעקב תם זצ"ל מפארמישלאן – קולמייא נכד לרבי יעקב ממרויש – קורביל זצ"ל מגדולי בעלי התוס' ובעל מחבר שו"ת מן השמים, ואמו מרת בת שבע ע"ה.

לידתו – בעיר פארמישלאן בשנת ה'תס"ג.

נור"ב – אין ידוע.

רבנותו – היה מראשוני תלמידי מרנא אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' זי"ע, וכן בצל הרה"ק רבי יצחק מדראהביטש זי"ע והרה"ק רבי משה מפאסטאק זי"ע. פעילותו – בצעירותו עסק בעניני מסחר, וכל היהודים והגוים באיזורים סביבותיו ידעו כי נאמן הוא במשא ומתן עד מאד, והיה נקרא 'מאיר הנאמן', בהיותו לעורך בן ל"ה שנים עזב את כל עיסוקיו והחל למלמד דעה את ישראל, ורבים נהרו אליו, לאחר הסתלקות רבו הבעל שם טוב הק' החל להנהיג עדה בישראל בעיר פארמישלאן, נודע ככפי מופלא בנגלה ונסתר וכבעל רוח הקודש.

תורתו – חיבב שני ספרים גבוהים אשר שניהם לא ראו אור עולם, מרוב עוצם קדושתם, וכנודע אשר בכמה קטעים בספרים הללו חתם אמריו בלשונות מבהילים כמו "עד כאן אמר לי מט"ט" או "עד כאן אמר לי מיכאל" "עד כאן אמר לי גבריאל", וכדו', האחד הוא ספר "אר יאיר" על עניני קבלה, והשני הוא "אור תורתו של רבי מאיר", וכמקובל אשר בעת שנתעסקו בקדשים להוציאם לאור עולם הבערה ולהביא צאה ושרפה הכתבים, לעומת כן חובר אודותיו שני ספרים אחרים מליקוטי תורתו ותולדותיו "אור המאיר" ו"מרגניא דרבי מאיר" וכן יצא לאור מתולדותיו בספר "אספקלריה המאירה".

תלמידיו – בין תלמידיו הגדולים נמנים הרה"ק רבי מנחם מענדל מפארמישלאן זי"ע, וכן המקובל והסופר רבי שבתי מרשקוב זי"ע אשר מלפנים היה תלמיד הבעש"ט, ועוד. זרעו – בנו ממלא מקומו הרה"ק רבי אהרן אריב לייב מפארמישלאן זי"ע, בנו ממלא מקומו הרה"ק רבי דוד מקאליש זי"ע, ובנו הרה"ק רבי פסח חסיד זצ"ל.

הסתלקותו – נסתלק לגנוי מרומים ביום כ"ב אב ה'תקל"ג בעת אשר מסר רוזין לבנו הרה"ק רבי אהרן אריה לייב זי"ע, ומנו"כ בעיר פארמישלאן, בשנת ה'תש"ס נמצאה מציבתו והוקם ציון על מקום קברו.

כשהתחיל להאיר אור קדושתו של הרה"ק רבי מאיר הגדול מפארמישלאן זי"ע נודמן לו פעם להיות בעיר אחת, והזמינוהו שם לסעודת ברית מילה, הרב של העיר שהיה ממתנגדי הבעש"ט זי"ע ישב בראש השלחן, ורבי מאיר ישב מן הצד בסוף השלחן וחסידיו סבבו רבינו כדי לשמוע בקול דברו, הדבר היה בראש חודש, אמר הרה"ק רבי מאיר לחסידיו שיזמרו את מזמור היום ברכי נפשי תהלים קאפיטעל ק"ד, חרה אפו של הרב על הרה"ק רבי מאיר שמתנהג בחסידות בדרך הבעש"ט זי"ע והתחיל לומר דברי תורה, שהיה בהם קינטור על הרה"ק מפארמישלאן זי"ע, אחר ברכת המזון נמלך הרב בדעתו שלא טוב עשה לקנטר את הרה"ק זי"ע, ורצה לפייסו, הלך וישב על ידו ואמר ר' מאיר! העולם אומרים שיוודע ללמוד, ובכן ייגיד נא דבר תורה. ובזה רצה לפייסו.

נענה לו הרה"ק זי"ע ואמר: אנחנו נגיד מענינא דיומא מהמזמור ברכי נפשי שאמרנו עכשיו לכבוד ראש חודש. "יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב" אדם צריך קודם כל לתקן את פעולתו ועבודתו של עצמו, ואחר כך "עדי ערב" יוכל לתקן גם את הערבות, שכל ישראל ערבים זה לזה, אבל כל זמן שלא תיקן האדם את עצמו, אינו יכול לתקן אחרים ולהדריכם בתורת ה'. נכנסו הדברים ללב הרב, והפציר מהרה"ק זי"ע לסדר לו דרכי התשובה ולהדריכו בעבודת ה' בדרך הבעש"ט זי"ע, אמר לו הרה"ק רבי מאיר זי"ע שאין לו עצה אחרת אלא לנסוע להבעש"ט זי"ע, מיד נסעו שניהם להבעש"ט זי"ע, והרב נשאר דבוק להבעש"ט זי"ע ונעשה חסיד מובהק שלו.

רבינו מהר"י נמנה על צאצאיו

קטפי גנוזות

חקרי המכון – מכתב מהגאון הסטייפלער זצוק"ל לרבינו מהר"ם זצוק"ל – אגרת נדירה בה הינו כותב בין השיטין כי "יצאתי חוץ מגדרי לכתוב בחול המועד"

ומפני עוצם נחיצת הענין שאינו בדחי' כלל
יצאתי חוץ מגדרי לכתוב בחול המועד
 כי הרחמנות עליהו אין לשער וגודל המצוה אין לתאר וזכות
 המצוה הרבה הלא ודאי תגן להתברך בכל טוב סלה בעולם
 הוה והקרן קיים ומתקיים לעולם הבא עולם שכולו טוב.

הדורש שלום כבוד תורתו בכל הכבוד
 ומקוה ומצפה לחסדי השי"ת
 ולגאולה השלימה בב"א

יעקב ישראל קניבסקי

בהודמנות כאשר נפגש רבינו מהר"ם זצוק"ל עם הגאון האדיר
 רבי חיים קניבסקי זצוק"ל בנו של הסטייפלער זצוק"ל, הגיש
 לו רבינו מהר"ם קונטרס דק אשר ראה אור מתולדותיו של
 רבינו מהר"ם זצוק"ל, בה מובא מכתב קודש זה של
 הסטייפלער לרבינו מהר"ם זצוק"ל, חשיבות תורה היתה
 להגאון רבי חיים קניבסקי בקונטרס זה, והודה לרבינו מהר"ם
 זצוק"ל מאד אודותיה.

לאחר תקופה קצרה, הגיע אל בית רבינו מהר"ם זצוק"ל יהודי
 שהציג את עצמו כשליח מיוחד מהגאון רבי חיים קניבסקי
 זצוק"ל, אשר שלחו להיות ולהגאון רבי חיים זצוק"ל אבד
 הקונטרס, ומכתב זה אשר שלח אביו הסטייפלער לרבינו
 מהר"ם זצוק"ל חשוב וחביב עליו ביותר, על כן הוא מבקש
 אם יהיה באפשרות רבינו מהר"ם זצוק"ל לשלוח לו עותק
 נוסף.

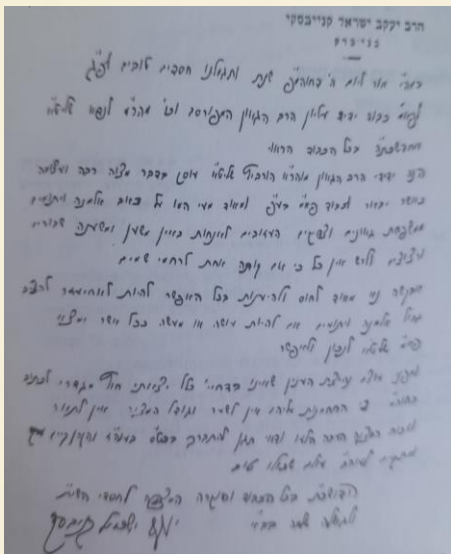
כמובן אשר רבינו מהר"ם זצוק"ל נתן קונטרס נוסף
 בנפש חפזיה, אך כאן הוציא הלה סכום כסף מכובד,
 והגיש לרבינו מהר"ם זצוק"ל, ואמר כך, "הגאון רבי
 חיים נתן בידי סכום זה, וביקש ממני שאמסור זאת
 לכבוד מעלתכם, ואמר שאינו מסכים לקחת קונטרס
 בלא תשלום הראוי לקובץ זה", רבינו מהר"ם זצוק"ל
 כמובן אשר לא היתה בדעתו ליתן הקונטרס בכסף מלא,
 כי אם במתנה גמורה, אך הלה עמד על דעתו כי הגאון
 רבי חיים זצוק"ל אינו מסכים ליקח הקונטרס בלעדי
 תשלום כסף מלא, וכך הוה.

וזהו נוסח האגרת:
 בעה"י אור ליום ה' חדרומה"פ שנת ותגמלנו חסדים טובים
 לפ"ק

לפאר מעלת כבוד ידיד עליון וכו' מורנו רבי מאיר לנדא
 שליט"א.

אחר דרישת שלום כבוד תורתו הרמה בכל הכבוד הראוי.

הנה ידידי הרב הגאון מוהר"א הורביץ שליט"א עוסק בדבר
 מצוה רבה ועצומה כאשר יבאר לכבוד פאר מעלתו בעל פה,
 ומאוד מעי המו על כאב אלמנה ויתומים ממשפחת גאוני
 וצדיקים העזובים לאנחות באין משען ומשענה שבורים
 ורצוצים ולרש אין כל כי אם קותה אחת לרחמי שמים.

אבקשה נא מאד לחוס ולהיענות בכל האפשר להיות
 לאחיעזר להציב גבול אלמנה ויתומים וכו' ככל אשר
 ימצא פאר מעלתו שליט"א לנכון ולאפשר.

השבוע [כ"ג אב] חל יומא דהילולא של הגאון האדיר רבי
 יעקב ישראל קניבסקי 'הסטייפלער' זצוק"ל בעל ה"קהילות
 יעקב", מסכת קשריו הענפים עם רבינו מהר"ם זצוק"ל ראויים
 למערכה בפני עצמה, ועוד חזון למועד, אך כטיפה מן הים
 הגאון הסטייפלער זצוק"ל לכקש"ת רבינו מהר"ם זצוק"ל,
 אחד מתוך עשרות מכתבים רבים שנשלחו אל רבינו מהר"ם
 זצוק"ל הן בסוגיות תלמודיות חמורות והן בצורכי הכלל
 והפרט.

הגאון האדיר רבי יעקב ישראל קניבסקי זצוק"ל

רבינו מהר"ם זצוק"ל פעל גדולות ונצורות למען עניי ארץ
 ישראל, הן בנוטלו על שכמו את מלאכת הקודש להיות
 מראשי כולל רבי מאיר בעל הנס לעניי ארץ ישראל – "חיבת
 ירושלים" לעדת גליציה, והן בשאר פעולות נפלאות אשר
 פעל בעוה ותעצומות.

כאשר בא לידי הסטייפלער זצוק"ל להתעסק בצורכי הפרט
 אצל משפחה חשובה ומרוממה אשר לרש אין כל, והיו
 צריכים לעמוד להם לעזר ולאחיסמן, לפעול ולהפעיל את
 אחינו בני ישראל למענם, שלח הסטייפלער זצוק"ל את
 המכתב דלקמן אל רבינו מהר"ם זצוק"ל.

הדבר המפליא ביותר בתוך המכתב הוא היותו כתוב בעיצומם
 של ימי חול המועד, אשר המה ימים האסורים בכתיבה
 {כמבואר בשו"ע או"ח סי' תקמ"ה סעי' א'}, והגאון
 הסטייפלער זצוק"ל בעצמו מציין את הדבר בתוך המכתב,
 וכותב כי מפני נחיצת הענין יצא מגדרי לכתוב בחול המועד !

שהשמחה במעונם

נשגב בזאת ברכת מזל טבא וגדיא יאה
 קדם ידידינו היקרים

הרה"צ רבי אשר סג"ל לנדא שליט"א – פלעטבוש
 בן רבינו מהר"ם זצוק"ל
 ולבנו הרה"ח ר' יחזקאל שליט"א – ירושלים
 לשמחת היכנס הנכד / הבן לעול תורה ומצוות
 בשעמו"מ ולמוז"מ

כה יתן ד' וכה יוסף שפע רב ממעון הברכות
 ואך טוב וחסד ירדפוכם כל הימים

שבת מברכין אלול

המולד אי"ה ביום רביעי אחר
 הצהרים, בשעה חמש וארבע דקות
 ושבע עשרה חלקים

ראש חודש יהיה אי"ה המישי
 ולמחרת ביום השישי הבעל"ט

הפצת הגליון נדבת ידידינו מר אשר שטיינר ישיח'

להצלחה בכל הענינים ברוחניות ובגשמיות
 ולהתברך בכל מילי דמיטב

הפצת הגליון נדבת ידידינו הרב ר' יהושע שחר שליט"א

להצלחה בכל הענינים ברוחניות ובגשמיות
 ולהתברך בכל מילי דמיטב

הפצת הגליון נדבת ידידינו הרה"ח ר' שמעון ליכטער שליט"א

לע"ג אביו הר"ר יוסף דוד בן הר"ר חיים ז"ל
 נלב"ע כ"ח אב ה'תשל"ב ת.נ.צ.ב.ה

הפצת הגליון נדבת ידידינו הרה"ח ר' מנחם דניאל הירש שליט"א

להצלחה בכל הענינים ברוחניות
 ובגשמיות ולהתברך בכל מילי דמיטב

יו"ל ע"י מכון
 "מרגניתא דרבי מאיר" דראהביטש
 רח' יעבץ 2 בני ברק
 לתרומות – הארות והערות –
 והצטרפות לרשימת התרומה
 נא לפנות לטל' 0548421038
 או לדוא"ל mdm1038@gmail.com
 © כל הזכויות שמורות

השתדלו והרבו תחינה ובקשה לפני שוכן מרומים
 לרפואתה השלימה והאיתנה של הרבנית הצדקנית
 מרת בילא רחל תליט"א בת שפרה ע"ה
 ממודז'יץ תליט"א בתושח"י
 והן קל כביר לא ימאס תפילת רבים